

U
UNIVERSITAT DE BARCELONA
B

POSTGRAU

*EVOLUCIÓ NORMAL I
PATOLÒGICA DES DE LA
PSICOANÀLISI*

CURS 2011-12

(13 Crèdits ECTS)

Direcció: Dra. M. Teresa Miró i Coll

EQUIP

- **DIRECTORA DEL CURS:**
Dra. Mª Teresa Miró i Coll

- **COORDINADOR:**
Marcel Cortada

- **PROFESSORAT:**
 - **Glòria Callicó:** Doctora en Psicologia. Professora Associada UB. Membre Titular de la Societat Catalana del Rorschach i Mètodes Projectius (SCRIMP-SERYMP).
 - **Jaume Claret:** Psiquiatra. Psicoanalista. Cap de Servei clínica Llúria, CPB.
 - **Marcel Cortada:** Psicòleg-Psicoaterapeuta de l'ACPP-FEAP. Trainer del Test de Brazelton (NBAS) pel Brazelton Institute–Harvard Medical School de Boston.
 - **Núria Esqué:** Psiquiatra-Psicoterapeuta. Coordinadora de la Unitat de Maduració Terapèutica Integral de l'Escola Especial ASPACE.
 - **M. Teresa Miró:** Doctora en Psiquiatria. Professora Titular de la UB. Psicoanalista SEP-IPA.
 - **Montserrat Palau:** Psicòloga clínica-Psicoterapeuta de l'ACPP-FEAP. Cap de Servei del CSMIJ de l'Hospitalet - Fundació Orienta.
 - **Jordi Ponces:** Neuròleg. Director emèrit del Centre Pilot Arcàngel St. Gabriel-ASPAC.
 - **Anna M. Tuset:** Doctora en Psicologia. Professora Titular de la UB. Membre Titular de la SCRIMP i de la SERYMP.
 - **Joan Vidal:** Metge i Psicòleg del Centre. Arcàngel Sant Gabriel ASPACE Barcelona i Institut Jordi Ponces. Fundació *Summae* Barcelona.
 - **Llúcia Viloca:** Psiquiatra. Psicoanalista de la SEP-IPA. Co-Directora del Centre Especial Carrilet.
 - **Eileen Wieland:** Psicòloga-Psicoanalista de la SEP-IPA.

- **SECRETARIA:**
 - **Sra. Verónica Boero**

ORGANITZACIÓ

▪ **DOCÈNCIA**

- Aquest curs es desenvoluparà a partir de l'organització de 7 temàtiques que tindran diferents durades.
- S'impartiran els Seminaris els divendres pel matí a les aules de la Facultat de Psicologia de la Universitat de Barcelona.

▪ **AVALUACIÓ**

- Per tal d'obtenir el Títol de Certificat d'Aprofitament cal assistir, com a mínim, a un 80% de les classes, així com també realitzar un treball teòric a final de curs.

PREINSCRIPCIÓ

- Juny, juliol i setembre previs a l'inici del curs.

DURADA

- El període de docència es desenvolupa d'octubre de 2011 a maig de 2012.

PREU

- Import total del curs: 1.100 €

INFORMACIÓ

Dra. Mª Teresa Miró e-mail: mmiro@ub.edu	Sr. Marcel Cortada e-mail: mcortada@ub.edu Sra. Verónica Boero e-mail: psicoanalisisformacio@ub.edu
---	--

Dilluns, dimecres i divendres de 9 a 13 h.: Tel. 93 312 51 30

Departament de Personalitat, Avaluació i Tractament Psicològic (Despatx 3604)

FACULTAT DE PSICOLOGIA Pg. Vall d'Hebrón, 171 08035 Barcelona

www.ub.edu/personal/psicoanalisis.html

psicoanalisisformacio@ub.edu

SEMINARIS

NOM ASSIGNATURA: Bases teòriques psicoanalítiques

- **PROFESSORA:** Dra. Glòria Callicó
- **HORES PRESENCIALS:** 15
- **DESCRIPTORS**
 - Fantasia inconscient, ansietats, mecanismes de defensa, introjecció, conflicte edípic, transferència, contratransferència, relacions objectals.
- **OBJECTIUS**
 - **Objectius generals:**
 - Apropar l'alumne a la teoria de les relacions objectal amb la finalitat de que pugui assolir una millor comprensió del funcionament psíquic.
 - **Objectius específics:**
 - Que els alumnes entenguin els diversos mecanismes inconscients
 - Que els alumnes sàpiguen identificar les ansietats que emergeixen i els mecanismes de defensa que es posen en marxa.
 - Conèixer les fantasies inconscients que es generen tant en l'evolució normal com en la patologia en el nen i l'adolescent.
 - Conèixer els mecanismes relacionals que es poden donar en la relació terapèutica.
- **TEMARI**
 - Ansietats i defenses
 - Posició esquizo-paranoide i Posició depressiva. Tipus d'ansietat. Mecanismes de defensa.
 - Els processos d'introjecció, projecció i identificació projectiva.
 - Mon intern. Fantasia inconscient.
 - Tipus de vincle : Indiferenciació, narcissisme, identificació adhesiva, relació objectal.
 - Transferència i contratransferència.

NOM ASSIGNATURA: Estudi de l'evolució des del punt de vista psicològic i neurobiològic

- **PROFESSOR/S:** Dra. M. Teresa Miró, Sr. Marcel Cortada, Dra. Llúcia Viloca i Dra. Glòria Callicó
- **HORES PRESENCIALS:** 25
- **DESCRIPTORS**
 - Origen de la personalitat, evolució emocional, evolució normal, evolució patològica, estressors psicosocials,
- **OBJECTIUS**
 - **Objectius generals:**
 - Ampliar el coneixement de l'estudi de l'evolució sota el prisma psicoanalític i també en relació a altres disciplines.
 - El coneixement de l'evolució normal, està en la base de la diferenciació normalitat-patologia.
 - **Objectius específics:**
 - Que els alumnes coneguin el desenvolupament emocional normal.
 - Que els alumnes coneguin el desenvolupament emocional que pot desembocar en manifestacions psicopatològiques.
 - Reconèixer en la clínica els tipus de vivències que predominen en cada moment des del naixement fins al final de l'adolescència.
 - Conèixer els estats emocionals que es poden donar en diverses situacions de la infància i l'adolescència, com: en l'escolarització, les adopcions, l'hospitalització, el consum de drogues, en la migració, etc.
- **TEMARI**
 - Importància de la primera infància en l'origen de la personalitat
 - El treball evolutiu a la latència: escolarització i socialització.
 - Situacions psicosocials diferencials: les adopcions.
 - L'adolescent i els reptes de la societat actual.
 - Normalitat i/o patologia a l'adolescència: dificultats en diferenciar-les
 - Adolescència i consum de drogues
 - Migracions

- El nen malalt: la hospitalització, el dolor i l'atenció psicològica necessària
- Desenvolupament cognitiu

NOM ASSIGNATURA: Actualitzacions en Psicopatologies infanto-juvenils

- **PROFESSOR/S:** Dra. M. T. Miró, Dra. G. Callicó i M. Palau
- **HORES PRESENCIALS:** 34
- **DESCRIPTORS**
 - Psicopatologia d'aparició precoç; malalties psicosomàtiques; factors de risc/protecció/Resiliència; el maltractament i l'abús sexual a la infància; noves patologies; l'adolescents suïcida; el fracàs escolar; la depressió; psicofarmacologia.
- **OBJECTIUS**
 - **Objectius generals:**
 - Aprofundir en el coneixement de les situacions psicopatològiques d'aparició a la infància i l'adolescència, que han estat poc descrites o amb significació especial.
 - **Objectius específics:**
 - Que l'alumne conegui la psicopatologia de la infància i l'adolescència, més enllà de les descripcions dels grans quadres clínics.
 - Reconèixer les manifestacions psicopatològiques segons les diferents etapes evolutives, de la primera infància a l'adolescència.
- **TEMARI**
 - Psicopatologia d'aparició precoç, psicosi i autisme.
 - El nen amb malalties psicosomàtiques
 - Escala diagnòstica 0-3 anys.
 - Factors de risc en psicopatologia/Factors de protecció/Resiliència.
 - El maltractament i l'abús sexual a la infància.
 - Estudi de les noves patologies imposades pels canvis socials.
 - Significació de la violència com a defensa contra la crisi a l'adolescència.
 - Com treballar amb adolescents suïcides.
 - El fracàs escolar: entendre'l globalment

- Depressió: la gran oblidada en psicopatologia infantil.
- Psicofarmacologia des d'un enfocament psicoanalític.

NOM ASSIGNATURA: L'entrevista i l'hora de joc

- **PROFESSORA:** Sra. Eileen Wieland
- **HORES PRESENCIALS:** 6
- **DESCRIPTORS:**
 - Entrevista psicològica. Entrevista a pares, hora de joc diagnòstica, indicadors de normalitat i patologia en el joc, evolució del joc infantil.
- **OBJECTIUS:**
 - **Objectius generals:**
 - Dotar als alumnes d'instruments d'avaluació psicològica des d'un vèrtex psicoanalític
 - **Objectius específics**
 - Que els alumnes puguin tenir una comprensió dels processos psicològics normals i patològics del funcionament mental dels nens
- **TEMARI**
 - Entrevista psicològica:
 - Aspectes tècnics fonamentals . Ansietats i defenses en el procés d'interacció entrevistat-entrevistador.
 - Aplicació de l'escala diagnòstica model kleinià.
 - Entrevista a pares.
 - Historia clínica.
 - Hora de joc normal i patològic:
 - Evolució del joc infantil. Aportació de Klein, A.Freud ,Winnicott, Bion a la comprensió del joc infantil .
 - Tècnica de l'administració de l'hora de joc.
 - Interpretació i comprensió dels processos psicològics de l'hora de joc.

NOM ASSIGNATURA: Avaluació psicològica en la infància i l'adolescència

- **PROFESSORA:** Dra. Anna M. Tuset
- **HORES PRESENCIALS:** 12
- **DESCRIPTORS**
 - Diagnòstic psicodinàmic, procés diagnòstic, tests i tècniques projectives, tests gràfics, tests de relats.
- **OBJECTIUS**
 - **Objectius generals**

Objectius generals

- Proporcionar als alumnes alguns des instruments necessaris per al diagnòstic infantil, amb una orientació psicodinàmica.
- Fer una reflexió sobre els condicionants, característiques i limitacions d'aquest tipus de diagnòstic.
- Complementar la formació universitària de pregrau sobre diagnòstic infantil amb els enfoc teòrics i els instruments no contemplats en aquella.
- **Objectius específics**
 - Que els alumnes coneguin les característiques d'aquest enfoc teòric i l'ubiquin en el context de la resta de models
 - Que coneguin les fases d'aquest procés diagnòstic i siguin capaços d'aplicar-lo en la practica
 - Que siguin capaços d'elegir els instruments de mesura adequats al cas.
 - Que coneguin les normes d'administració, correcció i interpretació de les tècniques projectives gràfiques.
 - Que coneguin les normes d'administració, correcció i interpretació de dos tècniques de relats.
 - Que puguin fer una síntesis dels resultats i planificar una entrevista de devolució d'informació.

▪ **TEMARI**

- Diagnòstic en psicoanàlisi i diagnòstic dinàmicament orientat. Principis teòrics bàsics. El procés diagnòstic d'orientació psicodinàmica: les seves fases.
- Els tests projectius en el marc del diagnòstic infantil. Bases teòriques. El ús de tests i tècniques amb altres orientacions teòriques en el marc del procés diagnòstic d'orientació psicodinàmica.
- Els tests gràfics: principis generals y procediments interpretatius. Aspectes evolutius en el dibuix infantil. El test del dibuix de la figura humana; mètode d'anàlisi d' E.M. Koppitz. El test de la família; les aportacions de L. Corman i R. Frank de Verthelyi
- Els tests de relats més utilitzats en diagnòstic infantil: Les dues versions del C.A.T. de Bellack i el P.N. de Corman. El C.A.T.-A: Normes d'administració, principis de l'anàlisi de las històries.
- La síntesis diagnòstica.

NOM ASSIGNATURA: Psicologia Perinatal

- **PROFESSORS:** Sr. Marcel Cortada i Dra. Llúcia Viloca
- **HORES PRESENCIALS:** 10
- **DESCRIPTORS**
 - Psicologia fetal, psicologia de l'embarassada, psicologia neonatal, avaluació del comportament neonatal, vincle pares-fill.
- **OBJECTIUS**
 - **Objectius generals**
 - Donar a conèixer els aspectes emocionals que es mobilitzen durant la gestació.
 - Donar a conèixer els elements que defineixen el psiquisme fetal.
 - Dimensionar els aspectes temperamentals del nadó.
 - Donar a conèixer els elements que actuen en la formació i desenvolupament del vincle pares-fill.
 - **Objectius específics**
 - Conèixer els aspectes emocionals que es mobilitzen en la dona gestant.
 - Conèixer els aspectes emocionals que es mobilitzen en la paternitat.

- Conèixer els elements que configuren els inicis del psiquisme ja des del fetus.
- Informar de tècniques d'avaluació del temperament del nadó.
- Conèixer els factors de risc que poden dificultar el desenvolupament físic i mental del nadó.
- Conèixer els factors de risc que poden afectar en el desenvolupament del vincle pares-fill.
- Poder definir els tipus de vincle que es desenvolupen entre els pares i el fill.

▪ **TEMARI**

- Psicologia fetal.
- Relació pares-fill abans del naixement.
- Influència de les noves tecnologies en les relacions pares-nadó.
- Psicologia neonatal
- Escala de Brazelton (Escala per a l' Avaluació del Comportament Neonatal)
- Factors de risc neonatals i vincle.
- La teoria del vincle de Bowlby

NOM ASSIGNATURA: Neuropsicoanàlisi

▪ **PROFESSORS:** Dr. Jordi Ponces i Dra. Núria Esqué

▪ **HORES PRESENCIALS:** 10

▪ **DESCRIPTORS**

- Aprenentatge; neuroplasticitat; emocions bàsiques i organització neurològica; "finestres plàstiques"; factors genètics, entorn i desenvolupament cerebral; connexió cos-ment.

▪ **OBJECTIUS**

• **Objectius generals:**

- Oferir als alumnes la possibilitat d'accedir a noves recerques basades en relacionar el món de la ment, les emocions, els sentiments, els aprenentatges, la maduració del nen, des d'una doble perspectiva, tractant de connectar al màxim les dades d'un camp i de l'altre. Tot això, basat en l'experiència de l'observació dels nens i l'experiència clínica.

- **Objectius específics:**

- Conèixer el desenvolupament del cervell en la primera infància i els efectes de les interaccions precoces en el seu desenvolupament.
- Poder mostrar els correlats neurològics i emocionals.

- **TEMARI**

- Aprenentatge, neuroplasticitat i còrtex cerebral.
- Correlats entre emocions bàsiques i organització neurològica.
- Les "finestres plàstiques" o els temps crítics del desenvolupament del cervell.
- Com els factors genètics i els de l'entorn emmotllen el desenvolupament cerebral.
- La connexió cos-ment o el processament de les emocions.